

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 50 Volume: 10 Issue: 50

Haziran 2017 June 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ETİK VE ŞİDDET AÇISINDAN MEDYA SANATININ GÜNCEL ÖZNESİ "KADIN FOTOĞRAFI" THE CURRENT ISSUE OF MEDIA ART ON ETHICS AND VIOLENCE "WOMEN PHOTOGRAPHY"

Erkan ÇİÇEK*

Öz

Medya sanatı; Tüm iletişim mecralarına hizmet eden ya da onu yansıtan bir sanatsal faaliyettir. Bu sanat; Sinema, televizyon, video, fotoğraf, radyo, telefon, bilgisayar ve internet, hatta holografiyle ilintili bir sanattır. Makalede, etik ve şiddet açısından kadın fotoğrafına dair okuma ve çıkarımlar yapılmıştır. Çalışmada Medya zemininde; Kadınların Televizyon Kanallarında İçerik Üretim Sürecinde Payı ve Temsil Biçimlerinin Mediz Araştırması Ekseninde İncelenmesi ve Tartışılması ele alınmıştır. Çalışmanın ana omurgasını oluşturan 2008 yılında Medya İzleme Gurubu (MEDİZ) tarafından yapılan ve yapıldığı onca süreden beri en kapsamlı rapor olma iddiasını sürdüren araştırmanın Türkiye’de Kadınların Televizyon Kanallarında İçerik Üretim Sürecinde Payı ve Temsil Biçimlerinin verileri Analiz edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Fotoğraf, Etik, İletişim, Sanat, Medya.

Abstract

Media arts serve communication. Media art is an artistic activity. This art; Cinema, television, video, radio, telephone, computer and internet related is an art. In this study; Reading and deductions about women's photographs in terms of ethics and violence. Working on the ground in the media; Women's share of TV Content Production Process and Investigation of the Channel Mediz Research and Discussion Format Axis of representation were discussed. The study constitutes the main element Medizin Research. This study was conducted in 2008, it continues to claim to be the most comprehensive report. In this study, data format and representation of the shareholders of the Women's Television Content Production Process Channels in Turkey are analyzed.

Keywords: Photo, Ethic, Communication, Art, Media.

1. Giriş

Ahlak felsefesinin diğer adı olan etik; temel olarak neyin iyi, neyin kötü, neyin doğru, neyin yanlış, nelerin erdem, nelerin ahlaksızlık, neyin adil, neyin suç olduğunu belirlemeye çalışan felsefe dalıdır. Fotoğraf ise Işık ile yazmak anlamına gelmektedir. Bu iki kavramla birlikte Feminizm kavramının Türkiye özelinde kendi tarihi gerçekliği içerisinde ve medya zemininde ele alınması bir ihtiyaçtır.

Türkiye’de medyada kadının temsiliyle ilişkili sorun, eşitlikçi bir temsil sorunu olmanın ötesine geçer; kadınların yaşam hakkını ve kadın cinselliğini yok sayan bir gelenek ve kültürün medyada nasıl yeniden üretildiği ya da pekiştirildiği sorununa dönüşmektedir. Çalışmamızda temel kaynak olarak, 2008 yılında Medya İzleme Gurubu (MEDİZ) tarafından yapılan “Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırmasının” verileri temel kaynak olarak kullanılmıştır.

Bu araştırmayı temel almamızın başlıca nedenlerinden biri mevcut kaynaklar arasında en geniş ve besleyici kaynak olma özelliğidir. Diğer bir etken ise bu araştırmanın içerik üretim süreci için seçilen televizyon kanallarının reyting ölçümlerinde en etkili kanallardan oluşmasıdır.

Türkiye’de Televizyon kanallarında Kadınların Temsil Biçimleri ve İçerik Sürecinde Yer alan Kadınların Payı ile ilgili veriler Kanal D, Kanal 7, NTV, SHOW TV, TRT 1 gibi Ulusal yayın gerçekleştiren televizyonlar referans alınarak etik ve şiddet açısından okuma ve çıkarımlar yapılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Etik ve şiddet açısından Türkiye’de kadınların televizyon kanallarında içerik üretim sürecinde payı ve temsil biçimlerinin Mediz’in yaptığı araştırma çerçevesinde yorumlanmasıdır.

1.2. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu Araştırma sonuçları açısından kapsamı ve sınırlılığı, Mediz’in Araştırması ölçüt ve çerçeve olarak referans alınmıştır.

Türkiye’de Televizyon kanallarında, Kadınların Temsil Biçimleri ve İçerik Sürecinde Yer alan Kadınların

*Öğretim Görevlisi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat Böl. Fotoğraf ve Video A.B.D., Yıldız Teknik Üniversitesi.

Payı ile ilgili veriler referans alınarak okuma ve çıkarımlar yapılmıştır.

1.3.Araştırmanın Yöntemi

Kadın fotoğraflarından yola çıkarak Eleştirel Söylem Analizi yöntemine başvurulmuştur.

2. Kavramlar

Bu çalışmada, medyada kadın öznesinin inşasında etik kavramı, fotoğraf kavramı ve feminiz kavramları birlikte kullanılmıştır. Medya sanatının güncel öznesi haline gelen yada getirilen kadın öznesi; zaman içerisinde temsil durumu itibari ile içerik sürecinin üretiminde figure dönüşmüştür. Diğer deyişle başlangıçta içerik üretiminde özne konumunda olan kadın kimliği zaman içerisinde oluşturulan içeriğin bir nesnesi haline dönüştürülmüştür. Kadın fotoğrafı üzerinde inşa edilen medya içeriklerinin etik açıdan gözden geçirilmesi bir zorunluluktur.

2.1. Etik Kavramı

Etik (ethics) sözcüğü, Yunanca'da gelenek görenek anlamına gelen "êthos" sözcüğünden gelir. Bu sözcüğün kökeni, var olmanın temel niteliğini belirleyen bireysel ahlak ve davranışsal alışkanlıklar anlamına gelen "swêdhêthos" olarak belirlenmektedir (Notoku, 2016). Etik, ahlak felsefesinin diğer adıdır ve temel olarak neyin iyi, neyin kötü, neyin doğru, neyin yanlış, nelerin erdem, nelerin ahlaksızlık, neyin adil, neyin suç olduğunu belirlemeye çalışan felsefe dalıdır. Pek çok alt dalı vardır; ancak burada bunlara girmemize gerek yok, zira biz işin felsefi değil, bilimsel tarafı ile ilgileniyoruz. Ancak bu noktada bilinmesi gereken, etiğin, ahlakı açıklamaya çalışan felsefi sistem olduğudur (Evrimagacı, 2016).

Yunan filozofları Socrates (İ. Ö. 469-399) , Plato (İ. Ö. 427-347) ve Aristotale (İ. Ö. 384-322) , günümüzdeki etik kavramlara temel olan yazılar yazmışlardır. Öte yandan, Judaism (İ. Ö. 1800) ve Hindiusm (İ. Ö. 1500) kaynaklarında da çok önceleri ahlaksal kavramlar ve yasalar yer almıştır. Günümüz işletmelerinde etik büyük bir önem kazanmaktadır. Sürekli olarak karşımıza çıkan işletme odaklı rüşvet, yolsuzluk, dolandırıcılık, yetkilerin kötüye kullanımı, ahlak dışı davranışlar, kamunun duyarlı olduğu başlıca konular arasındadır.

2.2. Fotoğraf Kavramı

Günümüzde adeta büyük bir sanayi dalına dönüşen ve şirketler bazında milyar dolar sermaye ile ifade edilen fotoğraf, asırlar önce çeşitli bilim adamlarının çalışmalarıyla başlayan, uzun bir serüven sonunda ortaya çıkan ve XIX. YY'ın en dikkat çeken buluşlarından birisidir (Basri, 2011:2).

Işık ile yazmak anlamına gelen fotoğraf kelimesinin kökü, Yunanca ve Latince dillerine dayanır. Photos (ışık) ve graphis (yazı) kelimelerinin birleşiminden oluşur. İlk kez X. yüzyılda, Arap bilim adamı (optikçi, matematikçi) İbni-l Heysem (Alhazen, 965-1051) güneş tutulmasını izlemek için "camera obscura" olarak adlandırılan ilkel karanlık kutuyu kullanmıştır. Bu karanlık kutunun çalışması ise, karanlık bir odanın bir duvarına bir iğne deliği (pinhole) açıldığında dışarıdaki cisimlerin görüntüsünün, deliğin karşısındaki duvara ters olarak düşmesi şeklindedir (Özer, 2004:21).

Şekil 1. Rönesans'ta Kullanılan Camera Obscura (Genççelep, 2011:2)

2.3. Feminizm Kavramı, Tarihi ve Alanları

Genel anlamda bakıldığında Feminizm, bir teori olduğu gibi aynı zamanda da hak eşitliği, insanlık şerefi ve kadınlara karar verme özgürlüğü amaçlarıyla, politik bir harekettir. Feminizm, kadınlara cinsiyet hiyerarşisi baskısının sona ermesi ve toplumsal cinsiyet tutumlarının aynı değerde olması için toplumun değişimini amaçlar.

Kadınların hakları ve ilgi alanlarını konu Feminizmde belirleyici kadınlardır. Aynı seviyede olma durumu, eşitlik (kadın ve erkek gibi) toplumsal gruplar arasındaki yaşam koşullarındaki eşitsizliğin asimile edilmesidir (Feminizm, 2015). Eşit muamele kavramından anlaşılan engelliler, hamileler gibi yaşam koşullarından muzdarip olan toplumsal grupların tüm yaşam alanlarında eşitlenmesi durumudur. Cinsiyet eşitliğinden ise cinsiyetlerin, tüm yaşam alanlarında gerçek bir eşitliğe sahip olmaları anlaşılır.

Lady Mary Wortley Montagu ve Marquis de Condorcet gibi özgür düşünürlerin de içinde yer aldığı Aydınlanma dönemi; feminizmin kökeninin de başlangıcı sayılır. Modern anlamda bir felsefe ve bir hareket olarak feminizmde, kadının eğitim hakkı çok önemlidir. Kadınlar için ilk bilimsel topluluk Hollanda Cumhuriyetinin güneyinde yer alan bir şehir olan Middelburg'de 1785 tarihinde kurulmuştur. Kadın Haklarının Müdafaası (1792) adlı eser bu konuda ilk çalışmalarından biridir. Feminizm 19.yüzyılda kadınlarda adaletsiz davranıldığına ilişkin inanç arttıkça organize bir hareket haline geldi. Harekete feminisme adını veren kişi ütopyacı sosyalist Charles Fourier'dir (1837). İlk kadın hakları toplantısı New York, Seneca Falls'da 1848 yılında yapılmıştır (Amazonaws, 2015).

Feminizm alanları birden fazladır. Feminizm, sosyoloji, politik akım ve etik alanlarından oluşur, temeli ya da temel endişesi daha çok kadın özgürlüğüne dayanmaktadır. Feminist teori toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin doğasını anlamayı amaçlar ve toplumsal cinsiyet politikaları, iktidar ilişkileri ve cinsellik üzerine odaklanır. Feminist hareket içinde; kadın ve erkeğin eşitliğini savunan gruplar olduğu gibi kadının biyolojik ve duygusal olarak erkeğe üstün ve erkeğin tamamlanmamış kadın olduğunu savunan daha radikal gruplar da yer almaktadır (Kasaum, 2013).

2.3.1. Etki Açısından Feminizm

Etki açısından bakıldığında 20. yy boyunca feminizm, özellikle de kadın hareketleri; ABD, Kanada; Avustralya, Asya'nın bazı bölümleri, Latin Amerika ve Afrika'da, cinsiyetlerin elde ettikleri hukuki, sosyal ve kültürel hak eşitlikleriyle gelişme göstermiştir. Bütün bu gelişmelere rağmen kadınlarının yaşam kalitesinin 1970'li yıllardan beri ABD ve Avrupa Birliği'nde erkeklere oranla azalma gösterdiği kaydedilmiştir (Ataman, 2015: 1). Dünyanın diğer bölgelerinde, kadının yeri son yüzyılda kayda değer bir gelişme göstermemiştir. Asya'nın bazı bölgelerinde, birçok Arap ve Afrika ülkelerinde erkeklerin gölgesinde kalmaktadır. Bazı ülkelerde bir erkeğin birden fazla kadınla evlenebilmesi bile yasaldır.

2.3.2. Sivil Haklar ve Dinler Üzerindeki Etki Açısından Feminizm

Feminizmin batı toplumlarında kadınlara oy hakkı, daha eşit ücret, hata aranmayan boşanma hakkı, çocukları babalarından uzak tutma hakkı, güvenli kürtaj elde etme hakkı, kadınların kendilerini tecavüzle suçladıkları erkeklerden uzak tutma hakkı, Amerika'da herhangi bir üniversiteye kabul edilme hakkı gibi hakların yürürlüğü koyulmasında büyük etkisi olmuştur (Eskidergi, 2015: 57).Görüldüğü gibi toplumsal ve kültürel açıdan feminizmin birden fazla etkisi sözkonusudur.

Feminizmin dinin çeşitli yönleri üzerinde büyük etkisi olmuştur. Protestanlığın liberal kollarında kadınlar, günümüzde din adamı olabilmektedir ve reform içindeki ve yeniden yapılanmacı Yahudilikte kadın, rabbi ve cantor olabilmektedir. Hristiyan ve Yahudi gruplarında kadın gittikçe daha fazla iktidar sahibi olup erkekle eşit duruma gelmekte, bakış açıları inanca ait yeni ifadelerin ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir. İslam ülkelerinde de kadınların imamlık sorunu tartışılmakta, müftü yardımcısı (Türkiye) olabilmektedir. Feminizm aynı zamanda yeni dini formların doğuşunda da önemli bir role sahiptir (Acikerisim, 2015: 295).

2.3.3. 1980 Sonrası Türkiye'de Feminizm Hareketi

1980 Dönemi Türkiye açısından sosyal ve toplumsal etkileri itibari ile tarihi bir dönem olmuştur. 12 Eylül 1980 yılında ülkede meydana gelen Askeri darbe sonrası toplumsal katmanlarda bir hareketlilik meydana gelmiştir. Bu dönemleri genel hatları ile şöyle özetleyebiliriz:

2.3.3.1. Türkiye'de feminizm (1980-1985)

12 Eylül sonrasındaki sessizliği bozan ilk hareket Feminist kadınlar oldu. 80 öncesinde İKD (İlerici Kadınlar Derneği) kadın hakları için çalışan bir organizasyondur ancak, temel aldıkları ideoloji sosyalizmdi. Ancak ilk feminist örgütlenme 1984 yılında kurulan Kadın Çevresi adında feminist bir yayıneviydi (Bianet, 2015). Bu şekilde Türkiye'de kadın hareketleri gelişme gösterirken ülkemiz dışında yer alan diğer ülkelerde ideolojisinden etkilenmiştir.

2.3.3.2. Türkiye'de feminizm (1985-1990)

17 Mayıs'ta gerçekleşen ilk eylemden sonra yürütülen bir kampanyayla Mor Çatı kuruldu. Hemen ardından gelen cinsel tacize ya da sarkıntılığa karşı kampanya ve İffetli Kadın Olmak İstemiyoruz, kampanyası sayesinde radikal eylemler başladı. Cinsel tacize karşı yürütülen kampanyanın sembol mor iğneydi (Journals, 2015). TCK'nın 438. Maddesi bu kampanyalarda büyük bir hedefti. Bu maddeye göre, seks işçisi kadınlar tecavüze uğrayınca üçte iki ceza indirimi uygulanıyordu. Sebep olarak, zaten iffetsiz olan kadınların tecavüzü hak ettiği ve iffetli kadınlara göre çok daha az hasar aldığı öne sürülüyordu. Hemen ardından çok tartışmalı boşanma kampanyası başladı. Feministler ataerkil aile yapısını protesto etmek için, yani politik nedenlerle boşandılar (Dergipark, 2015).

2.3.3.3. Türkiye'de feminizm (1990 ve sonrası)

Bu dönemde farklı yaklaşımlar ortaya çıktı. Bir kısım feministler Wolstonecraft'ın Kadın ve erkek arasında cinsel arzulanma dışında hiçbir fark kalmayınca kadar mücadele sözünü slogan olarak benimsemişlerdi. Kürt kadınlar için bu hareket, yaşadıklarıyla gün yüzüne çıkmaya başladı. Birçok Kürt kadın dağa çıktı. Bu hem aileden hem de yaşanan zorluklardan kaçış mücadelesiydi. Roza ve Rojin adıyla çıkan dergiler Kürt kadınların yaşadıkları zorlukları dile getiriyorlardı ve bu mücadeleleri halen devam etmektedir. Başörtüsü yasağı ile başlayan protestolarla Müslüman kadınlar da kendi hakları için mücadele etmeye başladılar. Bu protestolar feminist kadınlarla Müslüman kadınların ilk teması sayılabilir (Turkishstudies, 2015:83). Müslüman kadınların bir kısmı feminizmi kabul etse de bazıları sadece ortak taleplerde mücadeleyi benimsedi. İmanlı feminist olduğunu söyleyen Gonca Kuriş, bu mücadelenin içinde yer alan söz sahibi bir kişiydi. Fakat muhafazakâr çevreler tarafından hoşgörü ile karşılanmıyordu. İBDA-C tarafından öldürüldü ve öldürenler feministler tarafından protesto edildi. 16 Temmuz 1998 tarihinde gece yarısı kaçırılmıştı. Hizbullah tarafından öldürüldü ve cenazesi Konya'da bulundu.

2.4. Televizyon İçeriklerinde Kadınların Temsil biçimleri

Bu konuda daha önce yapılmış olan uluslararası bilimsel çalışmalardan da yararlanan Medya İzleme Gurubu; medyada kadınların belli temsil biçimleri doğrultusunda sunulduğu belirlenmiştir. Televizyon içeriklerinde kadınların temsil biçimleri şu şekildedir (Bianet, 2015):

2.4.1. Doğal-Eşit Varlık

Kadınların, hayatın herhangi bir alanında erkekler ile eşit biçimde "doğal" olarak temsil edildiği durumlardır. Örnek : bir tıp kongresi haberinde kullanılan fotoğrafta izleyiciler arasında yer alan kadın hekimler gibi. Bu kategoriyi "olağan" varlık olarak da adlandırmak mümkündür.

2.4.2. Eş, Anne, Fedakar Kadın

Kadınların salt eş ya da annelik konumunun altını çizen ve/veya "fedakarlık" niteliğini ön plana çıkaran içerikler. Örnek : Başbakan'ın ya da bakanların eşleri ya da "şehit anneleri".

2.4.3. Magazin Nesnesi (Üçüncü Sayfa)

Kadınların, genelde "3cü sayfa" olarak tanımlanan haber türleri kapsamında canı, suçlu ya da tersine kurban olarak yer aldığı haberler ve özellikle gösteri dünyasında yıldız kadınların, aşk ilişkileri, giyim-kuşamları, gezdikleri yerler gibi içeriklerdir.

2.4.4. Cinsel Nesne - Haz Nesnesi

Haber ya da içerikle doğrudan ilişkisi olmadığı halde kadınların bedenleri / cinselliklerini ön plana çıkaran içerikler. Klasik olarak "arka sayfa güzeli" olarak adlandırılan içerik türü bunun en bariz örneğidir, ancak bu kategori, ille de dekolte giyimli kadınlar bağlamında kullanılmamış olabilir. Örnek : Türban/başörtüsü tartışmaları sırasında bir televizyon ana haber bülteninin (SHOW TV), bu tür giyinmiş bir kadını yukarıdan aşağı kamera hareketiyle tarayarak bedenine vurgu yapması gibi.

2.4.5. Örgüt-Eylem Öznesi

Kadınların herhangi bir eylem (toplumsal, siyasal, kültürel) doğrudan katılır biçimde, ya da belli bir örgüte dahil olarak sunuldukları içeriklerdir. Örnek : Üniversite kapısında eylem yapan başörtülü/türbanlı kadınlar ya da yeni sosyal güvenlik yasasını protesto eden sendika üyesi kadınlar gibi.

2.4.6. Araçsal Varlık

Bu çerçeve ilk bakışta diğer kategorilere girebilecek bazı içeriklerin ayrıntılandırılması amacıyla oluşturulmuştur. İçerikle doğrudan ilgili olmadığı durumlarda kadınların, gündelik deyimle "konu mankeni" biçiminde temsil edildikleri durumlarda kullanılmıştır. Örnek : Gripten korunma yollarına ilişkin bir haberde kadın fotoğrafı kullanılması gibi.

2.5. Televizyon Alanında Medya üretiminde kadınlar

Televizyon alanında kadınların medyada temsiliyet ve içerik alanında yer alışı konusunu ele alan Medya İzleme Gurubu (Mediz); "Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması" adlı raporunun verileri "İçerik sürecinde yer alan kadınların payı" genel anlamda şu şekilde oluştu (Erdoğan, 2011: 35):

- 1) Yaygın ve genel TV kanallarındaki siyasi tartışma programı yapanların hepsi erkektir.
- 2) TV ana haber bültenleri yönetim kadrolarının yüzde 84'ü erkek, yüzde 16'sı kadındır.
- 3) "Anchorman" diye bilinen TV ana haber bültenleri yorumcularının hiçbiri kadın değildir.
- 4) TV ana haber bültenlerinde dış seslerin (açıklayıcı ve iktidar kuran ve izleyicinin güven duyduğu bir ses) dörtte üçü erkek, biri kadın sesidir.
- 5) Haber tartışma programlarında 10 katılımcıdan dokuzu erkek, biri kadındır.
- 6) Ana haber bültenlerinde çalışan kadın kameramanların neredeyse hepsi erkektir.

3. Bulgular ve İçerik Analizi

Türkiye'de televizyonun popüler türleri düşünüldüğünde, kadınsı olduğu kabul edilen türlerin "değersiz" addedilmesi eğilimi de bu bağlamda oldukça anlamlıdır.

Haber dışındaki diğer televizyon programlarına bakıldığında, eşitsizliklerle nitelenen bu tablonun değişmediği rahatlıkla söylenebilir.

Erkek programlarının yerleştirilme biçimlerinin her zaman erkeğin kamusal yaşamdaki varlığını kabul eden bir zamanlamaya bağlı olmasına rağmen, kadın programlarının yerleştirilme biçimlerinin kadının ev işlerine, çocukların okul ve uyku saatlerine, erkeğin eve dönüş saatlerine bağlı bir yerleştirme olduğu ve kadın izleyicinin en genel anlamda “ev hanımı” olarak değerlendirildiği açıkça görülmektedir.

Etik ve ahlak açısından bakıldığı zaman, kadınlara görsel basında çoğu zaman sadece bedenleri teşhir edilmek üzere yer verilmekte, bu teşhire eşlik eden haber metinleri görsel malzemeyi kullanabilmenin bir bahanesi olmaktan öte bir amaç taşımamaktadır.

Erkeklerin yaygın biçimde izlediği kimi tartışma ve spor programlarının “düzeyi” çoğu kez hiçbir eleştirinin konusu olmadığı halde, kadın programları en ağır eleştirilere hedef olabilmektedir. Kadın programlarını banal, rahatsız edici, sakıncalı programlar olarak etiketleyen ve bu programlara müdahale edilmesi gerekliliğine vurgu yapan tutumların, kadını toplumsal alanda yok sayıcı, baskılayıcı tutumla ilişkisi üzerine de düşünülmelidir.

Birçok araştırmanın açığa vurduğu gibi, (Başbakanlık Kadın Sorunları Genel Müdürlüğü “Ulusal Eylem Planı”, 1998 (Bianet, 2015: 12-15), “Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması”, (Mediz, 2008) dramatik yapımlarda kadınlar genellikle ya edilgen, korunmaya muhtaç ve mağdur bir konumdadır ya da entrikacıdır ve kötücül amaçlar peşinde koşmaktadır. Diğer birçok televizyon programında da kadın sunucular, konuklarını ağırlayan ev sahibesi rolünü üstlenirler. Orta yaş ve üzerindeki kadınlarla, yeterince “güzel ya da çekici” bulunmayan kadınların ne denli başarılı olurlarsa olsunlar dramatik yapımlar dışında ekranlarda kendilerine yer bulamamaları da bir diğer sorundur.

Kadının televizyon ekranındaki görünürlüğü; söz sahibi, fikir sahibi, özerk ve kamusal bir kimlik gerçekleştirmiş kadın-bireyleri dışlayan bir temsildir (Erdoğan, 2011: 102).

Sonuç

Kadın öznesini medyada incelediğimiz zaman, kadın bırakalım olayların öznesi olmayı net bir şekilde içerik üretiminde nesne olmanın ötesine geçememektedir. Bununla birlikte etik ve ahlaki olmayan medya üretimlerini çarpıtılarak sunulmaktadır. Bu ortaya çıkan içerik üretimleri medya şiddeti olarak anlam bulmaktadır.

Görselliğin kadınların cinsel nesne ve/veya 3cü sayfa-magazin amaçlı temsilini pekiştirici bir öğe olduğu farklı mecraların karşılaştırılmasından ortaya çıkan önemli sonuçlardan biridir.

Günümüzde geniş kitlelere ulaşan Televizyon gibi yaygın medyada kadınların daha çok melodramatik öğe (3cü sayfa), magazin malzemesi ya da herhangi bir haberi “görselleştirme”de araç (“konu mankeni”) olarak temsil edildikleri görülmektedir.

İçerik üretiminde kadınlar hala azınlıktadır. Ülke gündemini belirleyen konularda fikir üretme / tartışma niteliğine sahip alanlarda ise daha da düşük düzeyde temsil edilmektedirler.

Haber içerikli olmayan geniş izleyici kitlelerine yönelik yerli yapım televizyon dizilerinde ve örnek olay biçiminde incelenen gündüz kuşağı programında, geçmişe oranla kimi eşitlikçi söylem öğeleri yer almakla birlikte hala cinsiyetçi bir söylemin, kimi zaman kılık değiştirse bile, var olduğu gözlenmektedir.

Özellikle Televizyon mecrası bağlamında cinsiyetçi olmayan bir medya için geliştirilecek politikalar ve eylem planlarında, mevcut durumun teşhis ve teşhiri aracılığıyla duyarlılık oluşturmanın yanı sıra, öncelikle kadınların pek az yer aldıkları yönetim kademeleri nezdinde, buna koşut olarak da medyada halen farklı alan ve kademelerde çalışmakta olan kadınlarla birlikte yürütülecek çalışmaların yapılması daha uygun görünmektedir.

KAYNAKÇA

- ERDOĞAN, Mehmet (2011). *Medyada Cinsiyete Dayalı Ayrımcılıkla Mücadelede Medya İzleme Grupları*, Ankara: Say Yayıncılık.
- Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu (Aralık 2006, s.288, Bölüm 1 Bölüm 2.)
- KANBUROĞLU, Özer(2004). *A'dan Z'ye Fotoğraf*, İstanbul: Say Yayınları 4.Baskı.
- YILMAZ, Aytekin (2007). *Romantizmden Gerçeğe Küreselleşme*, İstanbul: Eylül Yayınları.
- GENÇCELAP, Basri (2011), “*Fotoğrafın Temel Sorunsalı Diyafram Enstantane ve Asa Bağlamında Görsel Uygulamalar*”. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

İnternet Kaynakları

- <http://www.dergipark.ulakbim.gov.tr/sarkiat/article/download> [04.06.2015]
- <http://www.sosyalistfeministkolektif.org/feminizm/feminizme-giris/617-feminizm.html> [01.06.2015]
- http://www.s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30880277/6_sakir.pdf?AWSAccessKeyId [02.06.2015]
- http://www.kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/03/serpil-h.universitede_kadin_calismalari.pdf [04.06.2015]
- http://www.alternatifpolitika.com/page/docs/Nisan_2009_Sayi_1/1-Muhittin_Ataman_Tam_Metin.pdf [04.06.2015]
- <http://www.eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/57.pdf> [03.06.2015]
- <http://www.acikerisim.iticu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11467/291> [02.06.2015]
- http://www.bianet.org/system/uploads/1/files/attachments/000/000/130/original/turkiyede_feminist_hareketin_otuz_yili.html [04.06.2015]
- <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iusiyasal/article/download/1023009352/1023008690> [05.06.2015]
- <http://www.dergipark.ulakbim.gov.tr/sduarte/article/view/1018001221/05.06.2015> [05.06.2015]
- http://www.turkishstudies.net/Makaleler/1380393234_83-evrenkarata%20c5%9f.pdf [03.06.2015]
- <http://www.bianet.org/bianet/medya/107742-mediz-raporu-medyada-yonetimde-olmayan-kadin-haberlerde-nesne> [10.06.2015]

www.bianet.org/files/doc_files/kadina_yonelik_siddet_uep12-15.pdf [02.06.2015]
www.bianet.org/files/doc_files/000/000/015/mediz_rapor_0806.doc [07.07.06.2015]
http://www.kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/ana_rapor_mizan_1.pdf [07.06.2015]
www.kadinhareketidernegi.org.tr/icerik.php?sayfa [06.06.2015]
www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/.../TCEUlusaleylemlani [08.06.2015]
<http://www.kadininstatusu.aile.gov.tr> [08.06.2015]